

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

**CHASING UTOPIA – PREEVANGELIZACE
SEKULÁRNÍ SPOLEČNOSTI**

Vedoucí práce: Ing. Dr. Alois Křišťan, Th.D.

Autor práce: Bedřich Jetelina

Studijní obor: Pastorační asistence

Ročník:

2009

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Praze 20. dubna 2009

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Dr. Aloisi Křišťanovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1. NÁBOŽENSKÉ PARADIGMA SOUČASNÉ (ČESKÉ) SPOLEČNOSTI..	7
1.1. Historická specifika české společnosti.....	8
1.2. Vývoj myšlení od moderny k postmoderně.....	9
1.2.1. Moderna.....	10
1.2.2. Postmoderna.....	11
1.3. SEKULARIZACE.....	13
1.3.1. Příčiny a důsledky sekularizace.....	13
1.3.2. Možnosti překonávání sekularizace ze strany křesťanských církví.....	15
1.3.3. Reakce českých církví na sekularizaci jako náměty k dalšímu zkoumání...16	
2. ZDROJE CHASING UTOPIA.....	20
2.1. Vývoj misie v Církvi adventistů sedmého dne.....	20
2.2. Proč adventismus neoslovuje současného sekulárního člověka.....	23
2.3. Počátky Chasing Utopia.....	28
3. PRAKTICKÁ APLIKACE.....	31
3.1. Závislost jakožto modelová epizoda.....	31
3.2. Možnosti využití Chasing Utopia.....	32
3.3. Praktické zkušenosti.....	33
ZÁVĚR.....	35
Seznam zdrojů.....	37
Seznam zkratk.....	39
Abstrakt.....	40

Úvod

Oslovit typického představitele západní sekulární společnosti evangeliem je velkou výzvou pro všechny křesťanské církve, které doposud nerezignovaly na realizaci odkazu Ježíše Krista: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,19.20)

Situace v České republice, která je považována za jednu z nejvíce sekularizovaných zemí světa a která se navíc stále vyrovnává s dědictvím čtyřiceti let totalitního režimu, je v tomto ohledu také velice obtížná. Svědčí o tom například stále klesající počet lidí, kteří se při sčítání lidu hlásí k hlavním křesťanským církvím, neochota politické reprezentace důstojně se vyrovnat s otázkou restituce církevního majetku, přezíravý postoj tzv. „běžného českého člověka“ ke křesťanským svátkům a tradicím nebo stále přežívající povědomí části veřejnosti, která církve nevnímá jako nositelky tradice a kultury evropského prostoru, ale jako spolky srovnatelné se zájmovými kroužky typu zahrádkářů nebo chovatelů drobného zvířectva.

Cílem této práce je kriticky zhodnotit a analyzovat jeden z pokusů o kontakt mezi sekulární společností a křesťanstvím (preevangelizaci), který vznikl v prostředí Církve adventistů sedmého dne v Austrálii a který se částečně podařilo uskutečnit i v podmínkách České republiky. Jedná se o projekt, postavený na seriálu televizních dokumentů s názvem Chasing Utopia. Na základě analýzy tohoto pokusu pak lze dosažené závěry zobecnit a stanovit některá kritéria, která by obdobné pokusy, snažící se navázat dialog mezi sekulární společností a církevním křesťanstvím, měla mít.

Aby mohla být tato analýza uskutečněna, první část práce stanovuje filozofický i historický kontext, ve kterém celý projekt vznikl, tedy definuje náboženské paradigma současné západní společnosti. Protože práce si všímá projektu v souvislosti i s Českou republikou, této definici předchází stručná exkurze do české historie, kdy je popsán vývoj české společnosti od doby

pobělohorské po současnost s důrazem na náboženské okolnosti historických událostí tohoto období a jejich praktické důsledky.

Následně se práce zabývá současným západním způsobem myšlení, které je definováno jako postmoderna. Stručně popisuje vývoj myšlení od moderny k postmoderně, všímá si příčin, které tento myšlenkový posun způsobily i důsledků, které by měly pro křesťanské církve. Vychází z obecně přijímaného předpokladu, že postmoderní myšlení je stanoveno jako odpověď na modernu, která nedokázala dávat uspokojivé odpovědi na nově přicházející otázky a výzvy.

Závěrečný oddíl první části si pak všímá sekularizace. Její definování, projevy i možnosti překonávání vychází z myšlenek amerického sociologa Petera Bergera. Ty jsou aplikovány na konkrétní situaci církví v České republice a z této aplikace pak vychází šance církví sekulárnímu člověku něco nabídnout.

Druhá část práce popisuje konkrétní zdroje, ze kterých se projekt Chasing Utopia zrodil. Nejprve uvádí stručnou historii misijního působení adventistů sedmého dne, čímž definuje rámec myšlení a motivaci této církve oslovit sekulárního člověka. Na základě výsledků sčítání lidu v České republice v porovnání s jinými obdobnými církvemi pak dokazuje, že adventisté jsou, pokud jde o toto snažení, nejméně úspěšnou církví nejen mezi konzervativními evangelikálně laděnými denominacemi, ale i v porovnání s okrajovými a v české společnosti poměrně nepopulárními náboženskými skupinami.

Další část si všímá závěrů adventistického teologa Jona Pauliena, který se pokusil analyzovat příčiny neúspěchu adventismu v sekulárním světě. Paulienovy závěry pak aplikuje do konkrétní situace adventistické církve v České republice. V závěru druhé části je popsán vznik projektu Chasing Utopia, který je pokusem Církve adventistů sedmého dne vyrovnat se s misijní výzvou v sekulárním světě. Jsou zde vyjmenovány jak jeho cíle, tak i zdroje, na základě kterých vznikl.

Třetí část bakalářské práce reflektuje praktické využití projektu Chasing Utopia v konkrétním životě církve. Nejprve popisuje stručný obsah jedné epizody, jejíž skladba a zpracování je pro celý projekt typická. Poté uvádí možnosti, s jakými lze v církevním prostředí s Chasing Utopia pracovat. Příklad úspěšného praktického začlenění projektu do dlouhodobé církevní praxe nacházíme ve Velké

Británii, poněkud nedotaženou aplikaci v podmínkách České nebo Slovenské republiky.

Myšlenky a fakta při přípravě této práce byly čerpány z odborné literatury, veřejně dostupných zdrojů státních institucí a také z veřejně dostupných metodických materiálů Církve adventistů sedmého dne, které byly publikovány v souvislosti s projektem Chasing Utopia zejména ve Velké Británii.

Práce si neklade nárok na autoritativní hodnocení nebo známkování jednotlivých církví nebo snah vypořádat se na křesťanské půdě s výzvou sekularismu. Chce však kriticky zhodnotit jejich postoje a na příkladu jednoho z pokusů vystoupit z běžných církevních misijních metod, ukázat na možné problémy, ale také na bonusy, jež podobné projekty přinášejí.

1. Náboženské paradigma současné (české) společnosti

Paradigma současné české společnosti je určováno mnoha historickými a geopolitickými vlivy, které tuto společnost podle mého názoru na jedné straně zařazují do typického proudu západního evropského sekularizovaného myšlení, na druhé straně ji však přinášejí i některá specifika. Proto nejdříve uvedu historické události, které formovaly české náboženské myšlení, v druhé části pak popíšu vývoj, který západní společnost prodělala v posunu od moderny k postmoderně. Třetí část této kapitoly se bude zabývat otázkou sekularizace a čtvrtá stručně nastíní metody, jakými se současné církve snaží oslovovat českou společnost.

1.1. Historická specifika české společnosti

Česká společnost se v období novověku (v době pobělohorské) vyvíjela jako průmyslově vyspělá součást Rakouska-Uherska, přičemž velký kulturní a politický vliv v ní měla i početná německá menšina. Zároveň také nelze pominout i vliv kultury židovské, která byla do značné míry propojena s kulturou německou. Právě rozvinutý průmysl a silný německý vliv rozhodujícím způsobem přiřazuje českou společnost k západnímu myšlenkovému proudu.

V rámci historického vývoje české společnosti však došlo k několika událostem, které určují již zmíněná specifika. Jednalo se zejména o navenek úspěšnou rekatolizaci protestantského národa v době pobělohorské, která přinesla, jakožto přirozený důsledek zákona akce a reakce poměrně vlažný postoj části české veřejnosti k tradičnímu katolickému křesťanství. Tuto skutečnost potvrzuje přestupové hnutí a založení modernistické „státotvorné“ a tehdy „antiřímské“ Církve československé husitské těsně po vyhlášení samostatnosti Československa 8. ledna 1920¹.

Druhou výraznou událostí ve formování náboženského paradigmatu české společnosti byla druhá světová válka, která nejprve přinesla téměř naprostou likvidaci židovského obyvatelstva a posléze pak násilné vysídlení Němců. Druhá

---

¹ Srov. LUŽNÝ D., NAVRÁTILOVÁ J. *Náboženství a sekularizace v České republice*, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://snem.cirkev.cz/download/Luzny.htm> >

světová válka tak během pouhých několika let připravila českou společnost o dva výrazné obohacující zdroje. Kromě prázdných městských čtvrtí, vesnic i celých měst náhle po ní vzniklo i poměrně velké prázdno intelektuální i duchovní.

Na tento negativní trend pak bezprostředně navázal komunistický puč 25. února 1948, který nastolil čtyřicetileté období duchovní prázdnoty, nesvobody, netolerance a vulgárního materialismu. V tomto období byla jakákoliv náboženská činnost vytlačována z veřejného prostoru, považována za nebezpečnou či v lepším případě za podivínskou a přežitou. Komunistický režim tak završil veškeré negativní trendy z minulosti a přivedl typického zástupce české společnosti k pokryteckému chování „jinak doma – jinak na veřejnosti“, což muselo mít nutně dopady do konkrétního rodinného a společenského života.

Na současné náboženské myšlení české společnosti má pak samozřejmě i dopad vlekoucí se diskuze o restituci církevního majetku, kdy se podařilo odpůrcům restitucí (žel i díky některým neobratným mediálním krokům ze strany církví) vytvořit obraz církví, jakožto moci a majetku chtivých institucí.

Výše uvedená historická fakta pak vedou k tomu, že česká společnost je oproti ostatní západní společnosti nedůvěřivější vůči veškerým formám organizací, stojí-li na církevním základě, ovšem zejména pak vůči církvím samotným.

1.2. Vývoj myšlení od moderny k postmoderně

Abychom mohli dostatečně pochopit jakékoliv myšlenkové trendy, je třeba popsat nejen tyto trendy samotné, ale zároveň také i popsat směry, vůči kterým se vymezují, protože bez tohoto srovnání by mnohé skutečnosti zůstaly neobjasněny. Pokud tedy hovoříme o současném myšlenkovém konceptu jakožto o postmoderně, je třeba i definovat modernu, která ji předcházela. Postmoderní paradigma pak bude jednoznačně definováno ve vztahu k paradigmatu modernímu. Vzhledem k tématu práce také uvedu vztah moderny a postmoderny ke křesťanství a církvím.

1.2.1. Moderna

Pojem moderna pochází z latinského slova *modernus*, které se překládá jako nynější, nový. „Epocha moderní racionality, moderny nebo také novověku začíná někdy na přelomu 16. a 17. století. Jako historiografický pojem má své kořeny už v epoše renesance. Renesanční myslitelé se upínali k antickému Řecku a Římu jako ke svému ideálu. Přičemž to, co my dnes nazýváme středověkem, chápali jen jako deformaci tohoto antického ideálu, jen jako období temna. Proto renesanční humanisté po tomto temném deformujícím mezidobí středověku očekávali novou dobu, nový věk, novo-věk, který měl být obrozením, tj. renesancí všeho antického.”²

Myšlenkové paradigma moderny pak definují různí autoři. V této práci jsem vycházel z pojetí Roberta Speamanna, na které se odvolává ve své habilitační práci Jaroslav Vokoun: „Moderna se definuje jako protiklad ke všemu, co bylo před tím... Základem je totální reflexe tradice, platí jen to, co uznal diskurzivní rozum. Rozum má být jednotícím činitelem, zatímco dříve sjednocovalo vše jen náboženství. Moderna je absolutno ve světě, dokonalá imanentizace a zdějinění Boha, popř. absolutna. Z dějin světa se stává fakticky bůh.”³

Vokoun dále uvádí znaky moderního vědomí, které je světské a sekularizované, oddělené od náboženského. Je antropocentrické a odhlíží od náboženského poslání člověka. Z toho pak vyplývá, že se nezaměřuje na člověka, jakožto na společenskou bytost, ale na jednotlivé individuum, jeho svobodu, práva a potřeby. Dále pak moderní vědomí neuznává tradice, tvrzení ani autority, které samo neposoudilo a neschválilo. Protože je racionální, moderní vědomí vnímá věci jako nástroje k ovládnutí a využívání světa. Proto také věří v pokrok, v rozvoj člověka a kontinuální proces zlepšování. Navzdory tomu, že je však koncipováno individualisticky a racionalisticky, je náchylné k upadnutí do

---

² JUREČKA R. *Křesťanství versus moderna*, Teologické texty 2000, ISSN 0862-6944

³ VOKOUN J. *K rekonstrukci teologie po konci novověku*, 1. vydání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, ISBN 978-80-7394-080-5, str. 13

totalitarismu (komunismus, fašismus). Tato dispozice je zřejmě již zakotvena v moderním vědomí samotném, pravděpodobně v přebujelém individualismu.⁴

Podle profesora Böckenfördeho, kterého Vokoun ve své práci rovněž cituje⁵, vznik moderního vědomí umožnilo i působení církve, a to díky těmto důrazům:

1. Rozdělení duchovní a světské oblasti
2. Subjektivita a důstojnost lidské osoby (Princip subjektivity přišel na svět s Ježíšem Kristem. (Hegel))
3. Desakralizace světa oproti pohanskému zbožštění přírody
4. Přirozené právo, které vedlo k racionálně-věcnému vztahu ke světu
5. Vědomí a pojetí moci

Samozřejmě, pojetí moderny není plně kompatibilní s křesťanskými důrazy, a proto se zejména katolická církev mnoha projevům moderního myšlení bránila, zejména myšlenkám individuální náboženské svobody, protože je vnímala jako rozklad objektivního řádu zaměřeného na pravdu.

1.2.2. Postmoderna

V průběhu 20. století se moderní myšlenkové schéma dostává do krize, protože se ukazuje neudržitelnost některých jeho předpokladů. Události světových válek vyvrátily tvrzení, že rozumem je možno uspořádat svět tak, aby byl spravedlivý a umožnil každému člověku se svobodně rozvíjet. Rovněž nové vědecké objevy zpochybnily ryze materialistické chápání vědy, jak ho chápala moderna. To nutně vedlo k tomu, že vzniklo nové paradigma, kterému se začalo říkat postmoderna a které se začalo vymezovat proti moderně zejména tím, že odmítlo nadřazenost rozumu. Protože rozumové myšlení bylo typické pro západní evropskou společnost, postmoderna tím pádem odmítá jeho výjimečnost a ohlašuje kulturní pluralitu a rovnoprávnost rozdílných přístupů a stanovisek.

---

⁴VOKOUN J. *K rekonstrukci teologie po konci novověku*, 1. vydání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, ISBN 978-80-7394-080-5, str. 20, 21

⁵Tamtéž, str. 21

Tento přístup však vede k relativizaci a znehodnocení jakýchkoliv „velkých“ hodnot a pravd.

Jak postmoderní myšlení odmítá „velká“ vyprávění, odmítá se tudíž ptát i po jakémkoliv obecném, vyšším smyslu. Proto zavrhuje i tvrzení, že by dějiny měly nějaký smysl a někam směřovaly, staví se proti transcendentálním hodnotám, velkým projektům a idejím.

Důsledkem tohoto posunu je tzv. personalizace. Tento pojem vysvětluje Gilles Lipovetsky jako nový způsob socializace vytvářející atomizovaná individua. Tato socializace neučí individuum přijmout normy, prostředky a cíle své skupiny, ale požaduje přijetí vlastních norem, prostředků a cílů na míru své jedinečné osobnosti.

„V negativním smyslu vede proces personalizace k zániku socializace založené na disciplíně. V pozitivním smyslu vede ke vzniku pružné společnosti založené na informacích a na stimulování potřeb, na sexu a ohledu k lidským faktorům, na kultu přirozenosti, srdečnosti a humoru. Proces personalizace je totiž nový způsob, jak se společnost může uspořádat a nabrat směr, nový způsob, jak řídit chování jedinců.“⁶

Samozřejmě, že personalizace se projevuje u každého jedince jinak, přesto však sociolog Zigmund Bauman popsal 4 vzorce chování člověka v postmoderní době⁷:

1. Zevloun – pasant mezi pasanty, dříve bylo zevlounství projevem elity, dnes masový kulturní jev – např. sledování seriálů, které nakonec prožíváme více než vlastní život.
2. Tulák – bez domova, dokáže se sžít s jinými kulturami, bohatý ve svobodě a různosti zážitků; nezáleží mu na mínění druhých, nezakotvený a neudrzuje plnohodnotné vztahy s druhými.

---

⁶ LIPOVETSKY G., BEGUIVINOVÁ H. *Éra prázdnoty : úvahy o současném individualismu*, 2. vyd. Prostor Praha 2001, ISBN 80-7260-044-3.

⁷ BAUMAN Z. *Úvahy o postmoderní době*, 1. vydání, Sociologické nakladatelství Praha 1995, ISBN 80-85850-12-5

3. Turista – plánuje trasu, nemá bohaté zážitky; primitivní kultury vnímá s nadhledem; upadlý turista cestuje kvůli efektu – používá kameru a foťák – co je prokazatelné, je skutečné.
4. Hráč – život je pro něj hra; hra rozvíjí kreativitu, vychovává k pokoře, fenomén osudu, štěstí; špičkový hráč dokáže vnímat druhého jako partnera, hrajeme dopředu, projekce do budoucna.

Jestliže křesťanství nesouhlasí s mnohými myšlenkami moderny, pak lze říct, že i koncept postmoderny v mnohém odporuje křesťanskému vidění světa (odmítnutí jediné pravdy, dějin spásy atd.). Na druhou stranu však přináší i některé pozitivní prvky, jako je osvobození od racionalistického materialismu, absolutizace rozumu a celkově protináboženského způsobu myšlení.

1.3. Sekularizace

Sekularizace je původně pojem kanonického práva. Později se takto označoval převod církevního majetku do světského vlastnictví. Dnes se sekularizací rozumí proces odmítání a upadání náboženství. Za obecně akceptovatelné se pak považuje, že „moderní doba přinesla prudký úpadek náboženství a způsobila jeho ústup jak v projevech veřejných, tak i v cítění jednotlivců.“⁸ Sekularizace je proto do značné míry považována za důsledek konceptu moderny a v kontextu západní civilizace znamená především odkřesťanštění.

1.3.1. Příčiny a důsledky sekularizace

Podle Bergera je za příčinu sekularizace považována moderní věda, která naprosto přetvořila podmínky lidské existence. Sekularizační efekt pak probíhá v rozumové rovině, kdy jsou člověku vštěpovány vysoce racionální způsoby myšlení a pak také v rovině praktické, kdy člověk pomocí racionálních metod řeší problémy, vůči nimž by dříve byl naprosto bezmocný. Berger však dále dovozuje, že tato příčina sekularizace není obecně platná po celém světě, ale pouze

---

⁸ BERGER P. *Vzdálená sláva*, 1. vydání, Barrister and Principal ve spolupráci s Centrem pro výzkum demokracie a kultury Brno 1997, ISBN 80-85947-18-8, str. 24

v Evropě. Pokud platí kdekoliv jinde ve světě, tak je vymezena jen na skupinu lidí s vyšším vzděláním západního typu.⁹

Stále sílí hnutí fundamentalistického typu v různých světových náboženstvích, „evangelikální“ revoluce v Jižní Americe i stále vysoká religiozita v USA jeho tvrzení dokazují. Sekularizace tedy není nezvratným globálním projevem.

Je rovněž otázkou, zda sekularizace v postmoderně uvažující společnosti nutně znamená ateismus. Spíše se zdá, že se nejedná o „proces ústí v úpadek či zánik náboženství. Zasahuje totiž především tradiční podoby náboženství a zvláště pak ty podoby, jež jsou spjaty se silně institucionalizovanou religiozitou církevního typu. Sekularizaci tak lze nahlížet jako postupující pokles moci náboženských organizací, jehož druhou stránkou je vzrůstající popularita necírkevní religiozity a netradičních náboženských skupin, náboženské oživení a experimentování.

Tento proces je důsledkem silné institucionální specializace náboženství, jež omezila náboženský život pouze na ty formy, které se odehrávají v náboženských organizacích a mají institucionální charakter. Oficiální náboženský život se tak uzavřel do církví, a tím se oddělil od dalších sfér společnosti. Protisměrnou reakcí pak byl rozvoj neoficiální, silně privátní, ‘neviditelné’ religiozity.¹⁰

Lužný vidí pro sekularizaci české společnosti kromě výše uvedených „evropských“ sekularizačních tendencí navíc ještě protikatolické postoje české veřejnosti, jejichž vliv se táhne od husitství přes národní obrození a odpor vůči habsburské říši až ke komunistickému ateismu a ateistickou propagandu komunistického režimu (viz bod 1.1. této práce).

Tím pádem lze souhlasit s Vokounem, který tvrdí: „Teze, že sekularizace byla vyvolána pokrokem vědeckého poznání, je historicky falešná a ignoruje evidentní skutečnost, že jde v první řadě o důsledek náboženských válek

---

⁹ BERGER P. *Vzdálená sláva*, 1. vydání, Barrister and Principal ve spolupráci s Centrem pro výzkum demokracie a kultury Brno 1997, ISBN 80-85947-18-8, str. 28-31

¹⁰ LUŽNÝ D., NAVRÁTILOVÁ J. *Náboženství a sekularizace v České republice*, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://snem.cirkev.cz/download/Luzny.htm> >

17. století. Tvrzení, že sekularizace vyplývá z vědeckého poznání, je ideologickým výrazem sebevědomí francouzských osvíceneckých kruhů a v dalších generacích sekundárním zdůvodněním vlastního ateismu či agnosticizmu. Příčiny sekularizace je třeba hledat především v církvích samotných.¹¹

Proto není divu, že dle Vokouna lze sekularizaci zkoumat i jako „eventuelní ochranu člověka před církevní manipulací“¹² a je proto docela možné, „že v tzv. sekularizovaných společnostech žije více uvědomělých a rozhodnutých věřících než v tzv. křesťanských společnostech“.¹³ Možná by tak bylo vhodnější nazývat současnou českou společnost spíše dechristianizovanou než sekulární.

1.3.2. Možnosti překonávání sekularizace ze strany křesťanských církví

Když Berger¹⁴ popisuje reakce církví na postupující sekularizaci a pluralizaci společnosti, hovoří nejdříve o trendu ignorování skutečnosti. To však je možné pouze do okamžiku, než se situace stane neudržitelnou. Pak mají církve v podstatě tři možnosti, přičemž tu třetí lze vnímat ve dvou variantách:

1. Kognitivní smlouvání. V podstatě se jedná o vyjednávání s vědou a společností, kdy církev opouští zdánlivě neudržitelné pozice (například biblické zázraky, stvoření v sedmi dnech) a na druhou stranu jasně postuluje body, kterých se nevzdá (například Kristovo vzkříšení a nanebevstoupení). Za svoje ústupky pak očekává, že sekulární společnost bude na oplátku akceptovat její dogmata a priority. Je to cesta liberální teologie, která se vyjednáváním na svou stranu snažila získat zejména inteligentní pochybující lidi. Výsledkem však většinou je, že tito lidé získáni nejsou, protože náboženstvím a církví ve skutečnosti hluboce pohrdají. Zůstává pouze církev bez jasného poselství s minimální podporou svých bývalých věřících

---

¹¹ VOKOUN J. K rekonstrukci teologie po konci novověku, 1. vydání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, ISBN 978-80-7394-080-5, str. 38

¹² Tamtéž, str. 39

¹³ Tamtéž, str. 40

¹⁴ BERGER P. *Vzdálená sláva*, 1. vydání, Barrister and Principal ve spolupráci s Centrem pro výzkum demokracie a kultury Brno 1997, ISBN 80-85947-18-8, str. 38-40

a teology, kteří o sobě hrdě prohlašují, že stále věří v Boha navzdory tomu, že již všechny fundamenty víry prakticky opustili.

2. Kognitivní kapitulace. Základem je „vědomá akceptace tvrzení, že sekulární charakter moderní doby se k transcendenci oprávněně staví odmítavě a stejně tak oprávněně následně převádí poselství, jež je v křesťanství obsaženo, do toho či onoho jazyka, který je pro sekulární svět běžný. Může zde jít o mluvu filozofie, psychologie či politiky¹⁵“ Berger tento přístup charakterizuje jako druh intelektuální sebevraždy, protože ze společenského hlediska církve nakonec popírají svůj vlastní smysl. K čemu Ježíš, když se lze chovat eticky i bez něho. Náboženství pak prakticky není k ničemu potřeba.
3. Kognitivní hradba (defenzivní varianta). Tvrdě hájí vše z minulosti a oponuje veškerým pochybám i těm, kteří je přinášejí. Církev se stahuje do pevnosti, ve které lze nadále uplatňovat veškeré staré předpisy. Pěstuje tedy vlastní subkulturu a odmítá jakékoliv diskuze. Je si dobře vědomá toho, že pokud se v hradbě objeví jenom malá trhlinka, pluralistické tendence vtrhnou dovnitř a všechno smetou. Cestou zpět je pak jedině ještě tužší a důslednější odmítání jakéhokoliv pluralismu a utužení disciplíny, vytvoření mentality ghetta. Příkladem stále úspěšně hájené kognitivní hradby jsou komunity severoamerických amišů nebo společenství chasidských ultraortodoxních židů.
4. Kognitivní hradba (ofenzivní varianta). Na rozdíl od stažení se za hradby se církve snaží naopak ve jménu tradiční víry dobýt a ovládnout celou společnost. Klasickým příkladem tohoto přístupu jsou snahy části tzv. křesťanské pravice v USA, ale v podstatě i veškerá evangelizační činnost církví a komunit. Berger ofenzivní kognitivní hradbu přirovnává ke křížové výpravě, jejíž výsledek však většinou není přebudování celé společnosti, ale vytvoření nového ghetta. Na podporu této teze pak uvádí příklad falangistické revoluce ve Španělsku „která chtěla ze Španělska vytvořit předměstí Lurd, ale místo toho je nyní Španělsko předměstím Bruselu“.

---

¹⁵BERGER P. *Vzdálená sláva* 1. vydání, Barrister and Principal ve spolupráci s Centrem pro výzkum demokracie a kultury Brno 1997, ISBN 80-85947-18-8, str. 39

1.3.3. Reakce českých církví na sekularizaci jako náměty k dalšímu zkoumání

Pokud aplikujeme Bergerovy možnosti na církve v České republice, zdá se, že nejrozšířenější reakcí je kognitivní smlouvání. To můžeme najít zejména u většinových „lidových“ církví, ale nejen tam. Berger uvádí, že nejvíce je forma kognitivního smlouvání vidět u Církve římskokatolické po 2. Vatikánském koncilu. Římskokatolická církev stále na jednu stranu neochvějně hájí některé body, které jsou pro současnou společnost nepřijatelné. Jedná se například o mediálně známé otázky antikoncepce nebo celibátu kněží, ale samozřejmě i o celou řadu dalších bodů. Na druhou stranu však v jiných otázkách ustupuje. Dobrým příkladem je například akceptování teorie teistické evoluce namísto kreacionismu. Sekulární člověk neseznámený s katolickým učením nutně přichází k závěru, že něco není v pořádku a ptá se, proč něco jde a něco dalšího už ne.¹⁶

Kognitivní smlouvání je praxí i Československé církve husitské nebo Českobratrské církve evangelické. Českobratrská církev evangelická a její teologická fakulta byla ještě v nedávné době příkladem teologického liberalismu založeného na historicko-kritické metodě zkoumání Bible se všemi důsledky, které z této metodologie plynou, jako je pro některé teology popírání pravosti biblických zázraků, doslovnosti Kristova vzkříšení atd. V etické rovině se pak u Českobratrské církve evangelické kognitivní smlouvání projevuje například velmi vstřícným postojem k registrovanému partnerství homosexuálně orientovaných párů.¹⁷ Jako protiklad těmto ústupkům pak církev nabízí například setrvávání v tradici evangelické liturgie.

Díky tomu, že většinové církve na českou sekularizaci a pluralismus reagují právě kognitivním smlouváním, jsou jejich možnosti oslovení společnosti myšlenkami evangelia omezené. Otázkou totiž je, zda výsledkem kognitivního

---

¹⁶ Srov. BERGER P. *Vzdálená sláva* 1. vydání, Barrister and Principal ve spolupráci s Centrem pro výzkum demokracie a kultury Brno 1997, ISBN 80-85947-18-8,, str. 40

¹⁷ Viz. *Stanovisko Synodní rady ČCE k otázkám zákona o registrovaném partnerství z 24. ledna 2006*, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.srcce.cz/index.php?uid=11&news=1035>>

smlouvání nezůstává z pohledu lidí stojících vně církví v konečném důsledku pouze jakási do náboženského hávu oblečená psychologie, dobročinnost a filozofie. Ovšem hledají-li lidé psychologa, filozofa nebo chtějí-li se podílet na dobročinnosti, nemusí kvůli tomu nutně navštěvovat nějakou církev, protože to všechno najdou i jinde a často i kvalitnější a profesionálněji provedené.¹⁸

Zdá se, že těmto závěrům odpovídají i výsledky sčítání lidu, kde u těchto velkých církví vidíme za posledních deset let téměř 50 % úbytek.¹⁹

Pravděpodobně se však bude jednat pouze o jednu z více příčin úbytku členů, protože tradiční církve se musejí vypořádávat ještě s dalšími výzvami, avšak vzhledem k Bergerovým závěrům o příčinu poměrně významnou.

Na druhém místě pak vidíme mezi církvemi v České republice, a to zejména u evangelikálně a charizmaticky zaměřených společenství, ofenzivní variantu kognitivní hradby (samozřejmě v rámci možností, které jsou naprosto nesouměřitelné s postavením církví ve společnosti USA). Mezi tato společenství lze zařadit například Apoštolskou církev, Církev bratrskou nebo i Církev adventistů sedmého dne. Církve jsou misijně činné, mnohé z nich ve svém přísném biblicismu sklouzávají až do fundamentalistické polohy, často samy sebe (více či méně otevřeně) vnímají jako strážce pravdy nebo ostatek, jehož úkolem je přivést okolní svět ke správnému vyznání Krista.²⁰ Konkrétní projevy tohoto obrácení jsou pak různé (dary ducha, obrácení²¹, zachovávání soboty atd.), avšak pro tato společenství nesmírně důležité.

Víceméně defenzivní kognitivní hradbu pak nacházíme u Pravoslavné církve, která stále setrvává na ortodoxním pojetí křesťanského východu²². Není

---

¹⁸ Srov. VOKOUN J. *K rekonstrukci teologie po konci novověku*, 1. vydání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, ISBN 978-80-7394-080-5, str. 34,35

¹⁹ *Obyvatelstvo podle náboženského vyznání k 1.3.2001 ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001*, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/odkazy/pocty_vericich.xls>

²⁰ Srov. *Adventisté sedmého dne věří – Výklad základních věroučných článků*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 1999, ISBN 80-7172-102-6, str. 207-213

²¹ Srov. *Zásady Církve bratrské*, 2. vydání, Rada Církve bratrské v České republice, 1997, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW

<http://cb.cz/main/file/download/219/zasady_cb_2.vydani.pdf> str. 14

²² Srov. *Vznik, věrouka a zřízení církve* [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.pravoslavnacirkev.cz/historiecirkev.htm>>

vyloženě církví misijní, i když se samozřejmě misii nebrání, spíše však zastává roli ochránce svaté tradice.

Všechny české církve, které reagují na sekularismus kognitivní hradbou, vykazují od roku 1991 do roku 2001 početní růst²³, často více než stoprocentní, i když je samozřejmě otázkou, nakolik u Pravoslavné církve je početní růst způsoben příchodem zahraničních pracovníků ze zemí bývalého Sovětského svazu. Podrobnější porovnání některých církví tohoto typu je uvedeno v bodu 2.2. této práce.

Kognitivní kapitulaci pak je možno vidět spíše u jednotlivců, u některých teologů a intelektuálů, avšak nestala se oficiálním programem žádného společenství. Extrémní prvky čistě defenzivní kognitivní hradby pak jsou spíše k nalezení u některých místních společenství napříč církvemi a u menších denominací, které většinou ani neudržují mnoho ekumenických kontaktů s ostatními.

Z výše uvedeného se dá uzavřít, že vhodnější metodou, jak překonat sekuralizaci současné české společnosti, se jeví metoda kognitivní hradby, a to se správně vyváženým poměrem její ofenzivní a defenzivní varianty.²⁴

Konkrétně to znamená, že do budoucna se jeví jako životaschopnější církve s vybudovanou silnou tradicí (subkulturou) a s jasným misijním zaměřením, které nepřistoupí na metodu kognitivního smlouvání, pokud jde o otázky věrouky. Přizpůsobí však místo toho svoje ofenzivní metody tak, aby církve byly srozumitelné pro okolní společnost. Ale i zde musí postupovat opatrně, protože radikální přizpůsobení ofenzivních metod by mohlo narušit subkulturu, která je často mnohem více než s dogmatikou dané církve svázána s formami a tradicemi daného společenství.

---

²³ *Obyvatelstvo podle náboženského vyznání k 1.3.2001 ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001*
Dostupné z WWW <http://www.mkr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/odkazy/pocty_vericich.xls>

²⁴ Srov. VOKOUN J., *K rekonstrukci teologie po konci novověku*, 1. vydání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, ISBN 978-80-7394-080-5, str. 39, bod 11

2. Zdroje Chasing Utopia

V předcházející části jsme si ujasnili myšlenkový kontext současné doby, ve kterém církve žijí a pracují. Nyní se budeme věnovat projektu Chasing Utopia, který nám poslouží jako modelový příklad pro oslovení sekulární společnosti křesťanskými myšlenkami. Církev adventistů sedmého dne, která stojí za tímto programem, chápe samu sebe jako misijní hnutí. Její sebepojetí vychází z toho, že svoje poslání ztotožňuje s poselstvím tří andělů uvedeným ve Zj 14. kapitole. Toto poselství je třeba zvěstovat „obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu“. (Zj 14,6)²⁵ Mezi tyto skupiny samozřejmě patří rovněž sekulární západní svět. K tomuto způsobu uvažování církev dospěla na základě historického vývoje, který popíšeme v této kapitole.

2.1. Vývoj misie v Církvi adventistů sedmého dne

Církev adventistů sedmého dne byla založena v roce 1863 na troskách Millerova hnutí, které v roce 1844 prožilo tzv. velké zklamání, protože nenastal očekávaný druhý příchod Ježíše Krista. Ve svých počátcích zastávali tzv. teorii „zavřených dveří“. Byli přesvědčeni, že patří k vyvoleným, kteří se přidali na Boží stranu a evangelium lidem „venku“ již nemá smysl hlásat.²⁶ Této teorie se vzdali až poté, co se k nim přidali noví lidé, a zjistili tedy, že je neudržitelná.

Prvním adventistickým misionářem v Evropě byl bývalý římskokatolický kněz Michael Belina Czechowski, který zde působil od roku 1864, avšak jednalo se o jeho čistě soukromou iniciativu, protože pro představitele církve nebyl pro své některé povahové rysy důvěryhodnou osobou. Něco o jeho povaze možná vypovídá i fakt, že přijal peníze od jiné adventistické skupiny, avšak v Evropě jednoznačně pracoval pro adventisty sedmého dne. Jeho práce však přinesla výsledky a v Evropě se objevili první adventističtí věřící.²⁷

---

²⁵ Srov. *Adventisté sedmého dne věří – Výklad základních věroučných článků*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 1999, ISBN 80-7172-102-6, str. 207-213

²⁶ KNIGHT G. R. *Adventismus v proměnách času*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 2003, ISBN 80-7172-553-6 str. 41

²⁷ Tamtéž, str. 69-70

První opravdu oficiální církevní misionáři, dá-li se to tak vůbec definovat, byli vysláni z východu USA do Kalifornie v roce 1868. Teprve v roce 1869 církev založila svou vlastní misijní společnost a v roce 1874 začala vydávat první adventistický misijní časopis True Missionary. V témže roce (deset let po Czechowském!) přicestoval do Evropy první oficiální církevní misionář John Nevin Andrews a rovněž byla založena škola Battle Creek College, jejímž hlavním cílem bylo školit misionáře. Do roku 1890 se tak Církev adventistů sedmého dne zabydlela prakticky na všech kontinentech a na mnoha ostrovech, přesto však svůj misijní koncept stále neměla plně ujasněný²⁸.

Na počátku 20. století se Církev adventistů sedmého dne soustředila především na evangelizaci velkých měst, protože první adventisté pocházeli převážně z venkova. Evangelizaci měst tak vnímali jako svůj úkol v naplňování misijního poslání, protože ve městech žila spousta lidí, která doposud neslyšela adventistické poselství. Mezi léty 1910 – 1930 prudce vzrostl počet adventistických misíí a původně severoamerická církev se začala transformovat v celosvětové hnutí. Adventističtí misionáři uměli dobře pracovat s protestanty, ale poměrně dlouho jim trvalo, než našli způsob, jak oslovovat římskokatolické věřící nebo příslušníky nekřesťanských náboženství. Misijní úsilí vůči všem jinak smýšlejícím vycházelo a stále vychází z přesvědčení o výjimečnosti adventistického poslání na tomto světě.

K dosažení svých cílů začala církev poměrně záhy používat i moderní komunikační prostředky. V tomto adventismus navazoval na tradici milleritských adventistů. Jeden z vůdců tohoto hnutí Joshua V. Himes byl velmi schopným masovým komunikátorem a používal veškeré tehdy dostupné mediální prostředky – časopisy, brožurky, konference nebo stanová shromáždění. George Knight cituje historika Nathana Hatche, který jeho jednání označil za „ojedinělou mediální kampaň své doby.“²⁹ Díky tomu se shromáždění milleritského hnutí před rokem 1844 zúčastnil každý třicátý pátý Američan. Vliv těchto shromáždění však byl

---

²⁸ KNIGHT G. R. *Adventismus v proměnách času*, 1. vydání, Advent-Orion Praha Praha 2003, ISBN 80-7172-553-6 str. 70

²⁹ Tamtéž, str. 18 a 19

mnohem větší, protože je doprovázela rozsáhlá letáková kampaň. Himes také přišel s nápadem použít velké stany, ten největší měl 4000 míst k sezení, byl největší svého druhu v USA, a tím pádem se stal i sám o sobě atrakcí, která přitahovala další lidi.

Himes inspiroval již první zakladatele Církve adventistů sedmého dne k výrazné publikační činnosti. Jeho následovníkem pokud jde o vyhledávání nových možností a směrů komunikace se pak stal zejména H. M. S. Richards, který v roce 1930 začal v Kalifornii vysílat rozhlasový program, jenž se později pojmenoval jako *The Voice of Prophecy* (Hlas prorocství) a stal se jedním z prvních celostátně vysílaných náboženských programů v USA.³⁰

V roce 1950 adventisté vstoupili i na pole televizního vysílání pořadem *Faith for Today* a o pár let později se přidal další televizní pořad *It Is Written*. Úspěchy na poli rádia a televize vedly adventisty k tomu, že tato média začali používat v celém světě. Velkým impulzem k tomu byly satelitní evangelizace NET v druhé polovině devadesátých let minulého století. V současné době v návaznosti na úspěch tohoto projektu je budování celosvětové satelitní televizní sítě *Hope Channel*.³¹

Církev adventistů neustále rozvíjí své rozhlasové vysílání (*Adventist World Radio*³²), a buduje proto rozsáhlou síť rádiových krátkovlnných vysílačů a studií. Velký rozvoj zaznamenává i evangelizace prostřednictvím internetu (*Global Internet Evangelism Network*).³³ Církev tyto prostředky vnímá jako vhodné pro oslovení třetího světa a míst, ve kterých vládou totalitní vlády a není uplatňována náboženská svoboda. Stejně tak si však uvědomuje jejich vliv i k oslovení sekulární západní společnosti.

Velkým posunem v adventistické misii pak byla šedesátá léta dvacátého století, kdy byl prakticky opuštěn klasický „misionářský“ koncept, založený

---

³⁰ KNIGHT G. R., *Adventismus v proměnách času*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 2003, ISBN 80-7172-553-6 str. 111

³¹ Hope Channel, Washington, D.C., Silver Spring, Maryland USA, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.hopetv.org>>.

³² *Adventist World Radio*. Washington, D.C., [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://awr.org>>.

³³ GIEN, *Global Internet Evangelism Network* [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://gien.adventist.org>>.

z velké části i na myšlenku vývozu západního, resp. severoamerického způsobu myšlení do rozvojových zemí. Vedoucí místa jednotlivých oblastí přestali zastávat severoameričtí a evropští „bílí“ misionáři a ve vedení církve začali pracovat lidé žijící a pocházející z dané oblasti.

Církev si rovněž uvědomila větší potřebu důkladně plánovat svou misii, a to zejména od roku 1990, kdy Generální konference Církve adventistů sedmého dne³⁴ na svém zasedání odsouhlasila projekt Globální misie³⁵. Ten představoval významný předěl v adventistickém misijním působení, protože podtrhl nutnost působit nejenom tam, kde se církvi v misijním působení daří, ale rovněž pracovat i v oblastech, kde je evangelizace nejobtížnější.

Touto velice obtížnou oblastí je bezesporu oslovení sekularizovaného západního světa evangeliem. Důkazem toho je i stagnující nebo klesající stav členské základny v západním světě v porovnání s prudce rostoucím počtem členů církve v zemích třetího světa.

2.2. Proč adventismus neoslovuje současného sekulárního člověka

Církev adventistů sedmého dne se do značné míry dá identifikovat s Bergerovou skupinou kognitivní hradby, a to v její defenzivní variantě (silná tradiční subkultura, která je posilována jinakostí vyjadřovanou specifickými nároky životního stylu a zachováváním soboty jakožto dne odpočinku). Nalezneme však u ní stejně tak zakódovány i prvky ofenzivní varianty (silný misijní důraz pramenící z přesvědčení o mimořádnosti svého poslání připravit svět na druhý příchod Ježíše Krista).

V českém prostředí existuje více církví, u kterých by se mohly nalézt podobné sociologické prvky jako u Církve adventistů sedmého dne. Pro účely této práce jsem z nich vybral Církev bratrskou a Apoštolskou církev. Obě se stejně také hlásí ke konzervativnímu protestantskému křesťanství a mají vytvořenou vlastní subkulturu se svými specifiky. Obě se také zapojují do evangelizačních

---

³⁴ General Conference of Seventh-day Adventists, Old Columbia Pike, Silver Spring, MD 20904, USA 301-680-6000, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.adventist.org>>.

³⁵ KNIGHT G. R. *Adventismus v proměnách času*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 2003, ISBN 80-7172-553-6 str. 124

kampaní zahraničních satelitních televizních evangelizací, projektu Nový život nebo Přirozeného růstu církve. V tom všem lze nalézt společnou základnu obou denominací s Církví adventistů sedmého dne. Srovnání misijních výsledků, kvantifikovaných do početního růstu těchto tří církví dle údajů Sčítání lidu, domů a bytů z let 1991 a 2001³⁶ však vede k zajímavým a pro adventismus nepříliš pozitivním závěrům.

	Počet členů 1991	Počet členů 2001	Růst v %
Církev bratrská	2759	9931	360 %
Apoštolská církev	1485	4565	307%
Církev adventistů	7674	9757	27%

V rámci Církve adventistů sedmého dne se přitom jedná v evropském měřítku o nadstandardní růst, který lze do značné míry přičíst změnám po roce 1989, kdy se ve společnosti obecně objevoval zájem o duchovní hodnoty. Námítku, že za slabým početním růstem adventistů stojí teologická specifika nebo špatná pověst, vyvrací fakt, že poměrně veřejně kritizovaná Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů (mormoni) měla v roce 2001 1366 členů.³⁷ zatímco v roce 1991 ještě ve statistikách vůbec nefigurovala. Rovněž tak velmi nepopulární a teologicky mimo křesťanství stojící Svědkové Jehovovi zaznamenali šedesátiprocentní růst počtu členů, protože jich v roce 1991 bylo 14 575, zatímco v roce 2001 již 23 162.³⁸ Sociologové náboženství se rovněž shodují v tom, že přísné požadavky životního stylu (dietní omezení, abstinence) a výrazná teologická specifika (zachovávání soboty jakožto dne odpočinku) mohou být naopak spíše faktorem, který působí přitažlivě.

Příčiny neúspěchu adventistické misie v sekulárním světě je proto zapotřebí hledat jinde. Tvrzení, které někdy v adventistickém prostředí zaznívá,

³⁶ *Obyvatelstvo podle náboženského vyznání k 1.3.2001 ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001*, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/odkazy/pocty_vericich.xls>

³⁷ Tamtéž

³⁸ Tamtéž

že současným adventistům oproti věřícím jiných církví chybí zbožnost a misijní zápal, zní sice zdánlivě „správně“ kriticky, zejména je-li doprovázeno patřičně zbožnou rétorikou, avšak vychází čistě ze subjektivních pocitů, protože není doloženo žádným objektivním srovnávacím výzkumem.

Čtyři možné příčiny však přesto charakterizuje adventistický teolog Jon Paulien.³⁹ Tou první je podle něj omezený počet sociálně-ekonomických skupin, které příznivě reagují na typické a tradiční adventistické evangelizační metody seminářů nebo veřejných přednášek. Paulien s odvoláním na průzkum Andrewsovy univerzity v USA uvádí, že podle marketingových kritérií jsou Spojené státy americké rozděleny na 47 takových skupin. Marketingoví odborníci dokáží velmi přesně určit spotřebitelské, ale i náboženské chování každé této skupiny. Průzkum ukázal, že na adventistické misijní metody příznivě reaguje jen asi 5 těchto skupin, přičemž u 5 dalších existuje pouze jistá možnost zájmu. Znamená to tedy, že poselství adventistů tak, jak je představováno, nemá souvislost se životem, který prožívá většina současných lidí v Severní Americe.

Druhou příčinou neschopnosti oslovit sekulární prostředí jsou podle Pauliena také důrazy, které adventisté ve svém poselství sekulárnímu světu kladou. Adventistická věrouka považuje za klíčovou otázku svěcení soboty jakožto dne odpočinku. Podle Pauliena však „pro sekulárního člověka není žádný problém méně důležitý než to, zda správný den, kdy by měl jít do kostela, je sobota či neděle. Tito lidé nemají jasno v tom, proč by se do kostela vůbec mělo chodit.“ Další typické adventistické téma je řešení otázky, co se stalo v roce 1844 v souvislosti s učením o očištění nebeské svatyně. Poměrně složitý historický výklad pracující se symbolickým výkladem prorocství Da 8,14 je z hlediska adventistické teologie a obhájení existence církve sice důležitý, ale pro sekulárního člověka, který žije především zde a v tomto čase, maximálně odtažitý a nezajímavý.⁴⁰

---

³⁹ PAULIEN J. *Evangelium v proměnách času* 1. vydání, Advent-Orion Praha 2005, ISBN 80-7172-614-1, str. 31-43

⁴⁰ Srov. KNIGHT G. R., *Hledání identity*, 1. vydání, Luxpress Praha 2007, ISBN 078-80-7130-136-3, str. 37-53

Třetí příčinou je způsob vedení evangelizačních shromáždění, který je orientován na skupinu. Sekulárním lidem více vyhovuje osobní přemýšlení a kladení problematických otázek než „kazatelský“ přístup, který všechno vysvětlí a zná odpovědi na všechny otázky. Ten je však, žel, pro standardní adventistické evangelizační přednášky typický.

Čtvrtou příčinu pak vidí Paulien v typické adventistické bohoslužbě, která v sobě a v některých průvodních jevech skrývá pro sekulárního člověka nepřijatelné projevy, jako je osobní vítání nově příchozích u vchodu (a někdy také i veřejné přivítání „přátel“ během bohoslužby), finanční sbírka do košíčků, ze které mohou nabýt pocitu finanční manipulace, používání slovních obrátů a pojmů, které jsou pro člověka neseznámeného s životem církve neznámé a také dlouhé, často od praktického života odtržené a z hlediska sekulárního člověka nudné kázání.

Vzhledem k tomu, že to, co Paulien ukazuje jako čtvrtou příčinu neúspěchu, tedy specifickou a pro sekulárního člověka nesrozumitelnou bohoslužbu, nalézáme obdobně i u Církve bratrské a Apoštolské církve, natožpak u Svědků Jehovových, je možno ji jako skutečný důvod neúspěchu v českých zemích vyloučit. Zbývající tři Paulienovy důvody neúspěchu adventistické misie v sekulární společnosti pak v podstatě hovoří jinými slovy o stejném problému: Adventistická misie nevhodným způsobem akcentuje pro lidi nepřitažlivé teze, takže má potenciál oslovit pouze velmi úzké spektrum sekulární společnosti.

Je proto vysoce pravděpodobné, že typického představitele nenáboženského sekulárního světového názoru, tedy mladého muže, žijícího ve městě, s vyšším vzděláním, patřícího do vyšší příjmové skupiny, který pracuje v průmyslu nebo odvětví informatiky nechá adventistické poselství ledově klidným.⁴¹

Fakt, že adventismus dynamicky roste v jiných než sekulárních částech světa, tedy může mít dva důvody. Prvním je, že adventismus se svým důrazem na výklad prorocství, historii a pravdu je typickým modernistickým náboženstvím

---

⁴¹ Viz. PAULIEN J. *Evangelium v proměnách času*, 1 vydání, Advent-Orion Praha 2005, ISBN 80-7172-614-1, str. 53

devatenáctého a první poloviny dvacátého století, protože nabízí v oblasti náboženství stejné postupy jako racionalisté v přírodních vědách. V tom případě je jasné, že se již v západní společnosti přežil, a pokud nezmění svoje základní postuláty, nemá jí dále co nabídnout. Početní růst v třetím světě pak tedy ustane v okamžiku, když (pokud) se tamní společnost také posune tam, kde je nyní sekularizovaný západ.

Proti tomu však částečně hovoří srovnání s podobnými církvemi v kapitole 2.2., a zejména pak se Svědky Jehovovými, kteří mají shodné kořeny v milleritském hnutí. Přikláním se proto k Paulienově názoru, že adventisté neumí (na rozdíl od jiných denominací) svoje poselství sekulárnímu člověku komunikovat, protože nechtějí lidem nabízet řešení jejich problémů, ale na místo toho cítí jako potřebné především obhajovat svá věroučná specifika, která vydávají za skutečné problémy současného světa. To je sice pochopitelné dědictví počátků církve adventistů, ovšem stále více a více přežitě.

O tom, že církve si tuto skutečnost uvědomuje jak na nejvyšší úrovni, tak i na úrovni jednotlivých kazatelů a sborů, a hlavně se jí snaží řešit, svědčí například fakt, že Generální konference založila v roce 2004 oficiální církevní instituci „Centre for Secular and Postmodern Studies,⁴²“ která se zaměřuje jednak na studium sekularizace, ale také i na vytváření nových komunikačních kanálů církve vůči sekulární společnosti. Existuje rovněž množství církevní literatury zabývající se otázkou pochopení procesu sekularizace a plurality na teoretické i praktické rovině. Významná úloha pro oslovení postmoderní společnosti je v církvi přikládána médiím, zejména televizi a internetu. Otázkou zůstává, zda a nakolik se tyto snahy proměnit myšlení podaří promítnout na rozhodující úroveň sborů a jednotlivých členů.

---

⁴² *Center for Secular & Postmodern Studies*, Old Columbia Pike, Silver Spring, MD 20904, USA 301-680-6000 , [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.reframe.info>>.

2.3. Počátky Chasing Utopia

Projekt Chasing Utopia⁴³ vznikl v kontextu těchto úvah v Austrálii, která je jednou z nejvíce sekularizovaných oblastí světa. Je výsledkem snahy pracovníků Adventist Media Network⁴⁴ (mediálního centra Církve adventistů sedmého dne) oslovit sekulárního člověka, který se nikdy v životě neseťkal s křesťanstvím a v podstatě o něm ani nikdy neuvažoval. Realizace projektu, který si kladl za cíl odpovídat na potřeby sekulárního člověka a hovořit k němu jeho jazykem, začala v roce 1997.

Autoři projektu brali v potaz jednak závěry Jona Pauliena, a zároveň vycházeli i z teze Jamese F. Engela⁴⁵, který tvrdí, že víra je otázka rozhodnutí, protože každý z lidí se nachází někde na škále mezi dvěma krajními body. První z nich se dá charakterizovat jakožto nevíra a druhý jako absolutní víra. Někde uprostřed mezi nimi se nachází bod, ve kterém se lidé rozhodují přijmout Ježíše Krista jakožto osobního spasitele. Službou církve by mělo být poskytnout lidem možnost, aby z tohoto bodu mohli postupovat až k bodu absolutní víra.

Největší úsilí v evangelizaci církev doposud směřovala k tomu, aby pomohla lidem, kteří stáli těsně před bodem osobního rozhodnutí pro Krista, učinit toto rozhodnutí. Sklady vydavatelství a institucí Církve adventistů sedmého dne jsou plné materiálů, které se tomuto tématu věnují, a stále se vydávají nové a nové publikace na téma „jak vést k rozhodnutí“. Materiály, které by se věnovaly lidem na samém počátku Engelovy škály, však prakticky úplně chybějí.

Při oslovení této skupiny lidí proto bylo třeba důsledně přemýšlet nejen nad obsahem, ale také nad formou, jakou poselství sdílet. Jako forma komunikace byl proto zvolen film, který se však neměl soustředit na dokazování věroučných

---

⁴³ Srov. *Chasing Utopia Videos* by British Union Conference of the Seventh Day Adventist Church, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.adventistinfo.org.uk/lifedevelopment/videos/chasingutopia/index.php#HOW TO USE THE SERIES>>

⁴⁴ *Adventist Media Network*, 150 Fox Valley Rd, Wahroonga, NSW 2076, Australia, , [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://amn.spdwebministry.org>>.

⁴⁵ ENGEL J.F., NORTON W. *What's Gone Wrong With the Harvest?: A Communication Strategy for the Church and World Evangelism*, Zondervan Publishing House: Michigan 1975, ISBN-13: 978-0310241614

tvrzení, ale který by měl navázat komunikaci s divákem na osobní rovině. Cílem pak nebylo dávat odpovědi na otázky, ale navodit takovou atmosféru, ve které by se teprve měly správné otázky pokládat. Samotný film tedy představuje pouze část celého projektu, která sice může působit i sama o sobě, ale která plně působí zejména, je-li využívána křesťanskou komunitou.

Typickým představitelem sekulárního člověka, na kterého byl zaměřen projekt *Chasing Utopia*, byl mladý muž nebo žena mezi 25 – 39 lety, který je zaměstnaný a relativně dobře situovaný, s dětmi nebo bezdětný, žijící v páru nebo single. Nemá žádný vztah k církvi a minimální zkušenost s křesťanstvím, ale není vyloženým ateistou, je otevřený pro duchovní zkušenosti. Je přiměřeně šťastný a nemá pocit, že by mu něco v životě scházelo. Kdyby měl odpovědět na přímou otázku, zřejmě by křesťanství nevnímal jako životaschopný a perspektivní životní styl.

V přípravné fázi byla oslovena reklamní společnost Saatchi and Saatchi, která dostala zadání uskutečnit výzkum, jehož výsledkem bude seznam oblastí, o které se takoví lidé zajímají. Výsledky tohoto výzkumu pak byly předány tvůrčímu týmu, který na jeho základě určil jednotlivá témata celé série. Bylo vybráno celkem 12 témat: intimita, závislost, předsudky, svoboda, přepracovanost, gender, vyhoření, marasmus, spěch a shon, celebrity, rodina a sebevědomí.

Každé téma se pak stalo námětem pro zpracování jedné filmové epizody. Jako režisér a kameraman byl vybrán neadventista Karl Brandstater, který pro jejich ztvárnění zvolil na církevní poměry velmi současný filmový jazyk plný symbolů, dynamické kamery a neotřelých režijních postupů. Epizody nebyly točeny podle předem připraveného scénáře, jednotliví účinkující pouze pravdivě vyprávěli svůj životní příběh a sdíleli svoje názory. Režisér jejich výpovědi sestříhal tak, že divák nemá pocit, že je stavbou dokumentu manipulován k „jediné správné volbě“. Nejedná se však při tom o nějaký relativistický koncept „všechno je možné“, divák může vysledovat i postoj, který k problematice zastávají autoři.

Samotný název Chasing Utopia, který chce také vystihnout současné myšlení, je poměrně obtížně přeložitelný do češtiny. Chasing znamená pronásledování, stíhání, hon. Utopie pak jednak odkazuje na smyšlenou zemi Thomase Moora, která byla inspirována ideálním Platónovým státem a popisuje dokonalou lidskou společnost. Slovník cizích slov pak pod pojmem utopie uvádí vysněnou, fantastickou představu, nereálný plán. Chasing Utopia tak má vystihnout lidskou potřebu dosáhnout něčeho krásného, dokonalého, o čem všichni ví, že je vlastně nereálné, ale za čím se na druhou stranu stále ženou. Touha dosáhnout něčeho lepšího – než to, co je teď a tady – je společná všem lidem, sekulárním i věřícím křesťanům, a to ve všech oblastech, kterých si projekt všímá. Právě tato touha pak může sloužit jako most pro navázání dialogu mezi křesťany a sekulárně uvažujícími lidmi.

3. Praktická aplikace

3.1. Závislost jakožto modelová epizoda

Jako příklad konkrétního využití jsem zvolil epizodu s názvem Závislost. Jako všechny části Chasing Utopia i Závislost pracuje s více příběhy, nechává na divákovi, aby si sám utvořil vlastní závěr, staví do protikladu jednotlivé názory, aniž by byly nějak jednoznačně hodnoceny a známkovány či moralizovány.

V epizodě, která se celá odehrává v městě hazardu Las Vegas, vystupují čtyři aktéři. Anonymní hlas, který prostřednictvím telefonu vypráví svůj příběh člověka závislého na drogách a hazardu, který je stále ve vleku své závislosti, bojuje s ní, ale ještě nemá vyhráno. Popisuje problémy, se kterými se musí vyrovnávat, pokušení, které musí překonávat, když denně prochází kolem hracích automatů do práce.

Druhou postavou je starý muž, občan Las Vegas, který kdysi přijel do města, a podařilo se mu vyhrát jackpot. Stal se milionářem, žije pořád ve městě, které mu připadá plně dobrodružství a života. Hru považuje za něco krásného, přirozeného a naplňujícího život štěstím a smyslem. Naprosto nepřipouští, že by se hráčská vášeň pro někoho mohla stát problémem – každý podle něj může kdykoliv přestat, když chce. Lidé jsou přece svobodné bytosti a nikdo je nenutí hrát, hra je pouhá příjemná zábava.

Třetí postavou je muž středního věku, černoš ze střední vrstvy, který jednou přijel do Las Vegas hrát tak, jako to dělají desetitisíce běžných Američanů, ovšem propadl hráčské vášni natolik, že postupně přišel o veškeré prostředky. Popisuje, jak dlouho mu trvalo, než si uvědomil, že má problém, o kterém netušila ani jeho manželka. Svoji minulost glosuje s nadhledem člověka, který něco prožil a dokáže se na ni podívat s kritickým odstupem. Nejsilnějším okamžikem jeho vyprávění je, když stojí u auta v poušti a sleduje v dálce svítící neony Las Vegas s tím, že už do toho města nemusí a že díky tomu si teď může všimnout věcí, které před tím nikdy pro svou závislost neviděl.

Čtvrtou postavou příběhu je psychoterapeut specializující se na boj se závislostmi. Nevstupuje do jednotlivých příběhů, ani je nekomentuje, ale suše

popisuje fakta, která vedou člověka do závislosti, komentuje stádia závislosti a jejich projevy a nastiňuje možnosti, které závislý člověk má, aby se ze svých potíží mohl dostat.

Vstupy všech čtyř postav se stále prolínají a doplňují. Postava starého muže, který žije svůj šťastný hráčský život, není nijak karikována, jeho názory jsou uváděny v celistvosti a jeho postoj je představován jako stejně hodnotná životní alternativa. Autoři zachovávají neutralitu, a přesto na konci epizody divákovi vyvstanou automaticky mnohé otázky týkající se smyslu života zaměřeného pouze na hru a zábavu a nutně se musí zamyslet i nad tím, kde leží ona pomyslná čára, kde končí svobodný život a začíná život v otroctví závislosti.

Tento „modus operandi“ je použit ve všech epizodách, takže po jejich zhlédnutí nenastává pocit manipulace a divák není násilím tlačěn k nějakým rozhodnutím proti své vůli.

3.2. Možnosti využití Chasing Utopia

Projekt Chasing Utopia byl koncipován tak, aby byl využitelný mnoha způsoby. Seriál může být vysílán v televizi nebo dán ke stažení či streamování na webové stránky, ovšem prioritně byl určen k tomu, aby mohl být promítán ve společenství.

Tvůrci přímo doporučují, aby mladí křesťané pozvali své přátele, které zajímá některé z témat, k sobě domů. Výsledkem společného sledování epizody pak může být diskuze, která se dotkne duchovních témat a může nakonec vést až k probuzení zájmu o církve a její učení.

Další doporučenou možností je využití programu ve farnostech a sborech na schůzkách mládeže. To může pomoci mladým lidem vychovaným v křesťanském prostředí pochopit myšlení sekularizovaných lidí.

Pro promítání a následné skupinové diskuze byly ve Velké Británii připraveny metodické materiály s vhodnými otázkami, které by měly vedoucímu pomoci nastolit atmosféru pro duchovní rozhovor.

Originální australské DVD s programem pak kromě jednotlivých epizod obsahují i předtočené diskuze k danému tématu, které byly pořizeny v kavárnách

po celém světě, ankety a stručné stanovisko křesťanského odborníka. Nejedná se o součást filmu, ale o doplňkové soubory, takže je na rozhodnutí diváka, zda se jimi bude či nebude zabývat.

3.3. Praktické zkušenosti

Program Chasing Utopia se kromě Austrálie nejlépe adaptoval ve Velké Británii, kde byla v roce 2002 zahájena strategie oslovení sekulární společnosti s názvem LIFEdevelopment.info.⁴⁶ První etapa LIFEdevelopment.info byla rozčleněna do tří fází. První spočívala v tom, že členové církve byli povzbuzováni k tomu, aby navazovali osobní přátelství s novými lidmi, vytvářeli malé diskuzní skupinky a centra, ve kterých by mohli se svými přáteli diskutovat nad aktuálními tématy současné společnosti.⁴⁷ Pro tuto fázi se Chasing Utopia ukázal jako vhodný nástroj.

Ke druhé a třetí fázi církev využila televizního satelitního vysílání. V druhé fázi vysílala program amerického evangelisty Dwighta Nelsona Důkaz, který byl koncipován jako talk show o tématech běžného života jako je stres, umění apod. s „duchovním“ přesahem. Třetí fáze pak byl znovu na stejném principu postavený pořad, tentokrát ale již zaměřen na čistě evangelijní témata. Jednotlivé sbory byly povzbuzovány, aby se do druhé a třetí fáze zapojily společným sledováním programu a aby v malých skupinkách pracovaly na základě vydané metodiky.⁴⁸

První etapa byla dokončena v roce 2004, strategie LIFEdevelopment.info od té doby pokračuje na úrovni jednotlivých sborů s tím, že Chasing Utopia je stále její integrální součástí.

Kromě Velké Británie se ještě Chasing Utopia uplatnil v Církvi adventistů sedmého dne v České a Slovenské republice. Jsou to jediné evropské neanglicky mluvící země, kde byly jednotlivé epizody nadabovány a uvedeny do distribuce

---

⁴⁶ *Lifedevelopment.info*. Walford, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.lifedevelopment.info>>

⁴⁷ Srov. PUJIC M., *The Missionary 3rd Millennium A.D. Handbook*, 2. vydání, Walford 2007, LIFEdevelopment.info, ISBN neuvedeno

⁴⁸ Srov. HODGES A., *Mind the Gap*, 1. vydání British Union Conference of the Seventh Day Adventist Church 2007, ISBN 1-904685-17-X

na DVD a nabídnuty televizním stanicím. Na Slovensku byl seriál odvysílán zpravodajským kanálem TA3, v České republice pak na stanici UPC direct. Církev adventistů sedmého dne v těchto zemích však Chasing Utopia nezačlenila do nějakého komplexního programu, ani nebyla zpracována nebo přeložena metodika práce s jednotlivými epizodami.

Ukázalo se, že pouhé nadabování seriálu do češtiny, vytvoření webových stránek⁴⁹ s určitou možností diskuze bez širší koncepce a podpory církve není dostačující. Zájem o sledování programu proto projevila spíše úzká skupina intelektuálně zaměřených vysokoškolských studentů a projekt zdaleka neoslovil širší společnost.

---

⁴⁹ *Utopie*, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.utopie.cz>>

Závěr

Projekt Chasing Utopia byl do značné míry ojedinělým a z mnoha důvodů neopakovatelným projektem, který v Církvi adventistů sedmého dne vznikl. I když jeho tvůrci ujišťovali, že „stojí pevně v tradici misie Církve adventistů sedmého dne,⁵⁰“ pojetí programu svou formou výrazně vybočovalo z tradičních adventistických evangelizačních televizních metod typu aktivit NET. Zatímco klasická evangelizační přednášková kampaň NET 1998 byla celou církví nadšeně přijímána a program byl překládán do 40 jazyků a přenášen do více než stovky zemí,⁵¹ Chasing Utopia byl v Evropě přeložen pouze do češtiny a slovenštiny. Přitom aktivity NET v sobě zahrnují veškeré problémy, které adventismus v sekulárním světě má a které jednoznačně definoval Jon Paulien,⁵² zatímco Chasing Utopia je přímo určen pro západní evropskou sekulární společnost. Chasing Utopia přitom byl silně podporován vedením církve na úrovni Generální konference, kde od roku 2000 do roku 2007 působil jako zástupce vedoucího oddělení komunikace se zodpovědností za média jeden z producentů a autorů projektu John Banks.⁵³

To dokazuje jediné – Chasing Utopia si s výjimkou Velké Británie a Austrálie nezískal podporu ani pochopení u rozhodujících církevních administrátorů, pracovníků mediálních center a nakonec ani u prostých členů církve. A právě srovnání s projektem NET ukazuje i na pravděpodobný důvod tohoto nepochopení. Jsem přesvědčen, že Církev adventistů sedmého dne navzdory tomu, že si mnozí její teologové a teoretici uvědomují potřebu změny komunikace vůči sekulární společnosti, svou většinou trvá i v západní společnosti

---

⁵⁰ *Chasing Utopia Videos* by British Union Conference of the Seventh Day Adventist Church, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.adventistinfo.org.uk/lifedevelopment/videos/chasingutopia/index.php#HOW TO USE THE SERIES>>

⁵¹ Knight G.R. *Adventismus v proměnách času*, Advent-Orion, Praha 2003, str 125

⁵² Srov. PAULIEN J., *Evangelium v proměnách času*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 2005, ISBN 80-7172-614-1

⁵³ Srov. *Adventist News Network* z 12. 10. 1999, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://news.adventist.org/1999/10/chasig-utopia-a-vieo-series-for-secular-society.html>> nebo *Adventist News Network* z 5. 6. 2004, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://news.adventist.org/2002/06/chasig-utopia-itrouces-ew-cocept-i-south-pacific.html>>

na formách evangelizace, která se osvědčovala v minulosti a doposud funguje v zemích třetího světa. K překonání tohoto myšlenkového schématu bude třeba vykonat ještě mnoho práce a zdá se, že tvůrci Chasing Utopia podcenili reakci konzervativně smýšlející části církve, která nepřijala za svůj projekt, jenž nemluví „jejím jazykem“. Navzdory vynaloženým značným finančním prostředkům, kvalitnímu uměleckému zpracování všech epizod, dobré myšlenky a fundovanému teoretickému pozadí, ze kterého celý koncept vycházel, nelze tedy z hlediska konkrétních výsledků hovořit o úspěchu. Pokud však Chasing Utopia vnímáme jako novátorský čin, který měl ukázat cestu, hodnocení je samozřejmě zcela jiné.

Ze zkušenosti Chasing Utopia lze tedy zevšeobecnit, že pokud se jakákoliv církev chce pokusit o misií sekulárních lidí, měla by samozřejmě vycházet z důkladné znalosti problematiky a myšlení společnosti a měla by volit jazyk, který bude pro sekulární společnost srozumitelný. Ovšem to je v církevním prostředí, matematicky řečeno, podmínka nutná, nikoliv však postačující. Aby byla metoda skutečně účinná, musí být zařazena do mnohem širšího konceptu, v jehož rámci bude velká část úsilí směřována k výchově členů církve a duchovních k pochopení smyslu této činnosti.

Naplnění této podmínky však již není úkolem mediálních center nebo konkrétních tvůrců programů, ale teologů a sociologů. Především však, po praktické stránce, která je v konečném důsledku rozhodující, je to pak záležitost vedení církví, jejich odvahy a z ní plynoucí pastorační práce.

Seznam zdrojů

Literatura

Monografie:

Adventisté sedmého dne věří – výklad 27 základních věroučných článků, Advent-Orion Praha 1999, ISBN 80-7172-102-6.

BAUMAN Z., *Úvahy o postmoderní době*, 1. vydání, Sociologické nakladatelství Praha 1995, ISBN 80-85850-12-5

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih). 8. vyd. (1. opr. vyd.). Česká biblická společnost Praha 2001. ISBN 80-85810-29-8.

ENGEL J.F., NORTON W., *What's Gone Wrong With the Harvest? A Communication Strategy for the Church and World Evangelism*, Zondervan Publishing House Michigan 1975, ISBN-13: 978-0310241614

HODGES A., *Mind the Gap*, 1. vydání, British Union Conference of the Seventh Day Adventist Church 2005, ISBN 1-904685-17-X

KNIGHT, G.R., *Adventismus v proměnách času*, Advent-Orion Praha 2003, ISBN 80-7172-553-6.

KNIGHT G. R., *Hledání identity*, 1. vydání, Luxpress Praha 2007, ISBN 078-80-7130-136-3

LIPOVETSKY G., BEGUIVINOVA H., *Éra prázdnoty : úvahy o současném individualismu*, 2. vydání, Prostor Praha 2001, ISBN 80-7260-044-3.

PAULIEN J., *Evangelium v proměnách času*, 1. vydání, Advent-Orion Praha 2005, ISBN 80-7172-614-1

PUJIC M., *The Missionary 3rd Millennium A.D. Handbook*, 2. vydání, Livedevelopment.info Walford 2007, ISBN nevedeno

VOKOUN J., *K rekonstrukci teologie po konci novověku*, 1. vydání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, ISBN 978-80-7394-080-5

Periodika:

JUREČKA R., *Křesťanství versus moderna*, Teologické texty 2000/1, Praha, ISSN 0862-6944

Internetové odkazy:

Adventist Media Network [online], 150 Fox Valley Rd, Wahroonga, NSW 2076, Australia, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://amn.spdwebministry.org>>.

Adventist News Network [online] z 12. 10. 1999, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://news.adventist.org/1999/10/chasig-utopia-a-vieo-series-for-secular-society.html> >

Adventist World Radio [online]. Washington, D.C., [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://awr.org>>.

Center for Secular & Postmodern Studies, [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, MD 20904, USA 301-680-6000, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.reframe.info>>.

General Conference of Seventh-day Adventists, [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, MD 20904, USA 301-680-6000, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.adventist.org>>.

GIEN, [online] Global Internet Evangelism Network [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://gien.adventist.org>>.

Hope Channel, [online] Washington, D.C., Silver Spring, Maryland USA, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.hopetv.org>>.

„*Chasing Utopia Videos*” [online] by British Union Conference of the Seventh Day Adventist Church, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <http://www.adventistinfo.org.uk/lifedevelopment/videos/chasingutopia/index.php#HOW_TO_USE_THE_SERIES>

Lifedevelopment.info [online] Walford, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://www.lifedevelopment.info>>

LUŽNÝ D., NAVRÁTILOVÁ J., *Náboženství a sekularizace v České republice*, [online], [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW <<http://snem.cirkev.cz/download/Luzny.htm> >

Obyvatelstvo podle náboženského vyznání k 1.3.2001 ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001, [online], [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW
<http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/odkazy/pocty_vericich.xls>

Stanovisko Synodní rady ČCE k otázkám zákona o registrovaném partnerství z 24. ledna 2006, [online], [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW
<<http://www.srce.cz/index.php?uid=11&news=1035>>

Utopie, [online], Utopie, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW
<<http://www.utopie.cz>>

Zásady Církve bratrské, [online], 2. vydání, Rada Církve bratrské v České republice, 1997, [cit. 20. dubna 2009]. Dostupné z WWW
<http://cb.cz/main/file/download/219/zasady_cb_2.vydani.pdf>

Seznam zkratk

Da – Daniel

Mt - Evangelium podle Matouše

NET – Satelitní evangelizační kampaň pořádaná Církví adventistů sedmého dne

Zj - Zjevení Janovo

Abstrakt

JETELINA B. *Chasing Utopia – preevangelizace sekulární společnosti.*
České Budějovice 2009. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie.
Vedoucí práce A. Křišťan

Klíčová slova: sekulární, adventisté sedmého dne, misie

Práce předkládá kritické hodnocení projektu vzniklého v prostředí Církve adventistů sedmého dne, jehož cílem bylo oslovit sekulární společnost. První kapitola je věnována popisu současné postmoderní a sekulární společnosti a hodnocení možností, jak mohou křesťanské církve v této situaci působit. Druhá kapitola rozebírá zdroje a důvody vzniku projektu *Chasing Utopia* a třetí se zabývá jeho praktickou využitelností v křesťanském prostředí. Práce kriticky reflektuje projekt *Chasing Utopia* v Církvi adventistů sedmého dne a výsledky reflexe zobecňuje i pro ostatní církevní společenství.

Abstract

Chasing Utopia – Pre-evangelization of the Secular Society

Keywords: secular, Seventh-Day Adventists, mission

This work gives a critical evaluation on a project that was developed within the Seventh-Day Adventist Church. Its goal was to address the secular society. The first chapter describes the current postmodern and secular society and looks for possibilities how the Christian churches can influence this situation. The second chapter talks about sources and reasons for the Chasing Utopia project. The third chapter considers the practical impact in Christian world. This bachelor work gives a critical eye to the Chasing Utopia project in the Seventh-Day Adventist Church and generalizes the reflection for other Christian churches as well.